

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Kompletterande bestämmelser till EU:s reviderade förordning om elektronisk identifiering (SOU 2024:45)

(Fi2024/01413)

Utifrån de utgångspunkter Försäkringskassan har att beakta, har myndigheten följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

Allmänna synpunkter

Fortsatt utredning på nationell nivå

En närmare analys av hur den europeiska digitala identitetsplån boken ska kunna användas ändamålsenligt för största möjliga effektivitet och nytta bör genomföras när innehållet i kommande genomförandeförordningar och resultaten av de storskaliga pilotprojekten är kända.

Försäkringskassan anser att en fullständig genomlysning bör utföras innan implementering av identitetsplån boken, vad gäller frågan om missbruk av densamma. Försäkringskassan anser, i likhet med utredningen, att frågan om hur den identitetsrelaterade brottsligheten kopplat till europeiska digitala identitetsplån böcker ska hanteras fortsättningsvis måste vara högt prioriterad. Då förordningen saknar regler om hur risk för olika former av missbruk ska motverkas och hanteras anser vi att dessa frågor måste utredas på nationell nivå innan Sverige implementerar den europeiska identitetsplån boken. Om detta inte görs ser vi en risk att identitetsplån boken kan öka riskerna för missbruk av de svenska välfärdssystemen.

Försäkringskassan anser vidare att det bör utredas om en förvaltningsgemensam tjänst ska tas fram för t.ex. inloggning och gränsöverskridande identitetsmatchning. En sådan lösning skulle vara säkrare och mer kostnadseffektiv än om alla myndigheter utvecklar lösningar på egen hand.

Fortsatt utredning på EU-nivå

Regeringen bör verka för att man på EU-nivå ser över vilka synergier som den reviderade eIDAS-förordningen har i förhållande till övriga EU-initiativ. Enligt Försäkringskassan bör man utreda vilka tekniska synergier som finns och vilka lösningar som kan återanvändas. Vid EU-kommissionen undersöker en expertgrupp¹ för närvarande vilka synergier som finns i förhållande till SDG-förordningen.² Enligt Försäkringskassan bör en liknande utredning göras om elektroniskt utbyte av socialförsäkringsinformation, EESSI. Sådana undersökningar gynnar både EU i stort och Sverige på så sätt att EU och medlemsstaterna inte skapar nya lösningar i onödan. Detta arbete bör vara avslutat innan identitetsplån boken lanserats.

¹ OOTS and EUDI Wallet Synergies and Interoperability Contact Group.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

6.3.3 Tillhandahållare av uppgifter för personidentifiering

Utredningen föreslår att Myndigheten för digital förvaltning bör utfärda personidentifieringsuppgifter, PID. Försäkringskassan motsätter sig förslaget.

I budgetpropositionen för 2025 föreslår regeringen att Polismyndigheten får ansvaret att utveckla och utfärda den statliga e-legitimationen i enlighet med den reviderade eIDAS-förordningen.³ Polismyndigheten hanterar dessutom grundidentifieringen i fråga om statlig e-legitimation. Mot denna bakgrund, och utifrån ett säkerhetsperspektiv, anser Försäkringskassan att Polismyndigheten är bäst lämpad att även utfärda PID. Detta är ytterligare ett steg på vägen mot att få en sammanhållen identitetsförvaltning samt i linje med regeringens mål att svensk identitetsförvaltning ska vara tillförlitlig och solid, och inte kunna utnyttjas för olika former av missbruk och brottslighet.⁴

6.3.5 Kostnadsfria valideringsmekanismer

Försäkringskassan tillstyrker utredningens förslag om att det bör finnas kostnadsfria mekanismer som säkerställer europeiska identitetsplånböckers äkthet.

6.4 Gränsöverskridande identitetsmatchning

En förvaltningsgemensam tjänst för identitetsmatchning, som en del av den nationella digitala infrastrukturen, kan bidra till Sveriges förmåga att uppfylla kraven i eIDAS-förordningen samt SDG-förordningen. Om en sådan tjänst för identitetsmatchning inte kan användas av Försäkringskassan, skulle det innebära ytterligare ökade kostnader och tid för myndigheten att ta fram en egen tjänst.

6.9 Missbruk eller annan otillåten användning av identitetsplånboken

Försäkringskassan delar utredningens uppfattning om att brott som begås med användning av identitetsplånböcker kommer att behöva förebyggas och utredas på andra sätt än via transaktionsdata.

8.2 Konsekvenser av den reviderade eIDAS-förordningen

Försäkringskassan delar utredningens bedömning att det finns många osäkra faktorer och oklarheter om hur identitetsplånböckerna tekniskt ska fungera. Myndigheten kan därför inte i dagsläget lämna någon närmare beskrivning av vilka ekonomiska och övriga konsekvenser som den reviderade eIDAS-förordningen innebär.

Försäkringskassan kommer att behöva implementera en lämplig IT-infrastruktur för att hantera den europeiska identitetsplånboken. Vi behöver bygga system som klarar av att hantera inloggning med identitetsplånboken, parallellt med andra former av e-legitimationer. Myndigheten kommer även behöva allokera resurser till utveckling samt resurser för hantering av drift och förvaltning.

Identitetsplånboken innebär att Försäkringskassans e-tjänster och samtliga liknande tjänster inom hela den offentliga sektorn, måste konsumera attributsintyg parallellt med befintliga system. Detta kommer innebära stora kostnader.

Om Försäkringskassan ska tillhandahålla EU-kortet som ett attributsintyg kommer det att innebära ytterligare kostnader för Försäkringskassan. Detta eftersom EU-kortet måste digitaliseras innan vi kan ge ut det som ett attributsintyg till plånboken.

³ Prop. 2024/25:1, Budgetpropositionen för 2025, utgiftsområde 22, s. 115.

⁴ Jfr Skr. 2023/24:67, Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet, s. 32.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Marie Axelsson i närvaro av avdelningschef Peter Haglind och rättslig expert Marcus Lundén, den senare som föredragande.

Marie Axelsson

Marcus Lundén